

Co nás pálí - válka na Ukrajině

kompetence:	KK občanská
	KK k řešení problémů
oblasti:	Společenská odpovědnost
	Zpracování problému
konkrétní dovednosti:	Snažím se porozumět problémům světa.
	Rozumím problému.
doporučené výstupy:	Najdu velké problémy dnešního světa a zjišťuji o nich víc.
	U předloženého problému rozeznám jeho základní charakteristiky (kdo, kdy, proč, co, jak).
ročník:	4.-5.
S učitelem / Bez učitele:	s učitelem
Individuální / Dvojice / Skupina:	dvojice, skupina
časový rozsah:	45 minut
pomůcky:	tabule nebo flipový papír, papíry, tužky, informační zdroje dle domluvy
nejvhodnější pro předmět:	ČJS

Anotace:

Hledej řešení velkých trápení.

Naučíš se:

hovořit o probíhající válce na Ukrajině

Popis aktivity:

1. Ve společném brainstormingu pojmenujte nejrůznější problémy spojené s válkou na Ukrajině. Učitel/ka je zapisuje na tabuli. V tomto kroku můžete říci jakýkoli

problém, který přímo či nepřímo souvisí s konfliktem na Ukrajině. Např. ztráta domova pro ukrajinské rodiny, oběti na životech na všech stranách, strach o budoucnost světa, zničená města, nedostatek plynu v Evropě... Všechny problémy se smí vyslovit a zaznamenat.

2. Hledejte, jak jsou problémy spolu navzájem provázané. Jak spolu souvisí? Jsou některé spíše obecné (všeobjímající, zastřešující), zatímco jiné jsou konkrétní?
3. Hlasujte ve třídě o tom, které z problémů vnímáte jako nejpálčivější. Každý žák může udělit nejvýše pět hlasů. Jednomu problému může žák dát i více hlasů (jen pozor, aby mu pak hlasy nechyběly jinde). Které problémy vnímáte ve třídě jako nejpálčivější? Mají něco společného? Hlasovali jste spíše pro problémy obecné, nebo naopak pro konkrétní?
4. Vyberte tři problémy s nejvíce hlasy. Zbytek smažte.
5. Pokud potřebujete, zjistěte o vybraných třech problémech z předem domluvených zdrojů více.
6. Utvořte dvojice a vyberte si do dvojice jednu z následujících rolí (role je společná pro oba členy dvojice):
  - ukrajinský občan, který pracuje a žije se svou rodinou v Česku
  - ukrajinský občan, který pracuje v Česku, ale jeho rodina žije na Ukrajině
  - ruský student studující v Praze
  - český investor, který v Rusku investuje velké peníze
  - český občan, který má na Ukrajině vzdálené příbuzné
  - majitel továrny, která potřebuje díly dodávané z Ukrajiny
  - majitel obchodu, který do Čech dováží a prodává ruské delikatesy (kaviár)
  - německý velvyslanec, který působí na ambasádě v Moskvě
  - ruský sportovec, který nemůže účastnit mezinárodní soutěže
  - ruský student studující v Londýně, jehož rodina patří k nejbohatším v Rusku
  - další typy: učitel/ka, novinář/ka, architekt/ka, zemědělec/-kyně, prodavač/ka, automechanik/-čka, komunální politik/-čka, policista/-ka, pošťák/-čka, lékař/ka, zdravotní sestra/bratr...
7. Pracujte ve dvojici: vyberte si jeden ze tří problémů, které zbyly na tabuli. Podívejte se na problém optikou vaší role. Co pro vás problém znamená? Co si myslíte a co cítíte (z pozice vaší role)?
8. Pracujte ve dvojici: navrhnete řešení problému z pohledu vaší role. Své návrhy ve třídě opět sdílejte.
9. Prezentujte ve dvojici ostatním vaše výsledky (bod 7 a 8). Vyslechněte si ostatní. Následuje společná reflexe.

Reflektuj:

- Bylo těžké shodnout se, které problémy jsou nejpalcivější? Pokud ano, co vám pomohlo se dohodnout na výběru?
- Co nového ses dozvěděl/a o vybraných problémech?
- Jaká pro tebe byla tvá role? V čem to pro tebe bylo těžké? V čem tě to obohatilo?
- Jak ovlivnily různé role hledání řešení? V čem se lišily návrhy na řešení problémů od žáků v různých rolích?
- Liší se pohledy na problém podle národnosti/profese/apod.? Platí to o všech problémech?
- Které role ti připadají pro hledání řešení vhodnější a proč?
- Je některé z vašich nalezených řešení realistické? Proč ano, proč ne?
- Mohou některá z navržených řešení fungovat dohromady? Která? Jak se vzájemně podpoří? Co z toho podle tebe vyplývá?

Podívej se dál (tipy, varianty, rozšíření):

- Brainstorming je technika založená na tom, že ve skupině navrhuje vše, co vás napadá, bez posuzování a kritiky. Cílem je získat co nejvíce nápadů bez ohledu na jejich kvalitu, užší výběr přichází až v dalším kroku. Používá se na začátku tvorby, když potřebujete rozhýbat mozkové závity, energii a představivost.
- Zdá se ti, že s velkým problémem nemůže jeden člověk nijak pohnout? Možná můžeš něco udělat i ty... Prozkoumej všechny návrhy řešení (bod 7) - je tam něco, co právě teď můžeš udělat buď ty a nebo společně jako třída? Najděte společně alespoň 3 konkrétní věci a rovnou je proveďte.
- Při práci se zdroji jste možná ve dvojicích narazili na různé, třeba i protichůdné informace. Které informace se u dvojic opakovaly? Našla některá nějakou unikátní informaci? Objevily se nějaké protichůdné informace? Zamysli se, čím to může být a co to pro tebe znamená, když potřebuješ najít informace, které jsou spolehlivé.
- Svá zjištění, návrhy i pocity a přání můžete ztvárňovat libovolným způsobem - vizuálně (plakátem, powerpointovou prezentací, myšlenkovou mapou apod.), audiovizuálně (natočit reportáž), nebo z toho můžete udělat přímo událost (přednáška, dramatizace atd.).

Metodické okénko pro učitele:

- Když necháte žákům v brainstormingu volné pole pro všechny jejich návrhy, velmi pravděpodobně budete pracovat s těmi problémy, které žáci vnímají jako součást svého života a mají k nim osobní vztah. Tím předejdete obecným diskusím, což je plus, ale i riziko. Dbejte na bezpečné prostředí pro všechny žáky, zejména máte-li ve třídě žáky ukrajinské a ruské.
- Aktivita tak buduje pouto mezi žáky a světem a posiluje jejich aktivní postoj.

- Všechny role (bod 6) můžete obohatit přidáním národnosti (česká, ukrajinská, ruská atd.). Můžete také zvolit jednu roli a prozkoumat problém optikou stejné role, ale z pohledů různých národností.
- Role pomohou žákům zaměřit se na problém z určitého pohledu. Tak mohou být v jejich vnímání problému konkrétnější a osobnější (co přesně to znamená, jaké jsou příčiny, důsledky a možná řešení). Jednotlivé pohledy pak při společné reflexi skládají dohromady, což žákům umožní porozumět jevu komplexněji.
- Dbejte na pečlivý výběr domluvených zdrojů (bod 5). Ty by měly být spolehlivé a důvěryhodné a je dobré je vymežit (např. konkrétní důvěryhodné webové stránky, nikoli internet obecně, konkrétní časopisy, tituly, knihy atd.). Ujistěte se, že žáci vědí, s jakými zdroji v aktivitě pracují. Můžete jít také o krok dále, zadat různým dvojicím různé zdroje a informace z nich vzájemně porovnávat (viz další bod).
- Tím, na který bod popisu aktivity položíte větší důraz, ji můžete zaměřovat na rozličné aspekty podle toho, které téma je pro vás právě aktuální – může jít o uvědomění si problému, poznání širších, globálních souvislostí, popis problému, hledání řešení či práci s důvěryhodnými zdroji. Z aktivity nemusíte využít všechny body.

Zdroje:

autorská aktivita SMP

webové zdroje:

Management Mania. *Brainstorming*. [online] Management Mania, 2011-2020. [31.12.2020]

Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/brainstorming>

Užitečné tipy pro rozhovory o válce:

<https://www.skaut.cz/jak-mluvit-s-detmi-o-valce/>

<https://www.centrumlocika.cz/novinky/jak-mluvit-s-detmi-o-valce>

Typické reakce dětí na stres a jak jim pomoci ho zvládnout:

<https://www.centrumlocika.cz/novinky/reakce-deti-na-katastrofickou-udalost>

Verze v ukrajinštině:

<https://www.centrumlocika.cz/novinky/materialy-o-valce-a-detech-mame-i-v-ukrajinstine-ukrajinska-versiya>

Rozcestník pomoci pro Ukrajinu:

<https://www.skautskyinstitut.cz/pro-ukrajinu>